

1 RHS (*Recreatieve HoofdStructuur*): Main Recreation Structure (tripling of the current area to 275,000 hectares of recreation sites), EHS (*Ecologische HoofdStructuur*): Main Ecological Structure (another 125,000 hectares of new nature areas), WB21 (*Waterbeheer 21e eeuw*): 21st Century Water Management (400,000 hectares for hydro-engineering).

oase
63

pag
88

Marieke Timmermans and Pepijn Godefroy

Private Countryside

The agricultural landscape of the Netherlands owes its wealth to a centuries-old interplay of collective carriers (the river, the road, the dike) and private initiatives (farm, house, garden, estate, property). Freedom of action, conditions and technical circumstances differ by landscape, which has resulted in a great variation in landscape types.

The spatial policy of the last several decades, however, has frustrated the traditional vitality of the rural areas. Spatial contours and zoning plans have 'zoned away' private initiative. Contours meant to concentrate spatial developments within certain boundaries produce only quantitative limitations; zoning plans offer direction only according to programmes. Although this policy is partly intended to counter unchecked growth and to 'protect' the countryside, it has resulted in urbanisation, fragmentation and mono-cultivation. This has steadily made the landscape more lifeless and barren, spatially as well as socially. In order to create new opportunities, the rural areas need a new policy that once again leaves additional room for private initiative.

Network

Society is increasingly manifesting itself as a network within which people and businesses move about freely to 'consume' urban as well as rural characteristics and qualities. From a

spatial point of view, the distinction between the urban and rural area may be relevant – people value the difference between 'city' and 'countryside' – but this distinction is based on form, not on content. Housing and agrarian production, for example, are both conceivable in rural (landed estate, working the land) and urban (apartment tower, towered pigsties) forms. In spatial planning practice, two questions are vital.

The first is who in fact is developing and managing our agricultural landscape. At this time, two-thirds of the rural area (2.3 million hectares) is still owned by about 90,000 farmers. They are assisted in their management task by a growing number of city-dwellers who are 'moving to the country'. The Dutch farm is under pressure, and its numbers will only decrease, which will free up a great deal of land to be converted into public areas. But even if the entire public programme is realised (RHS + EHS + WB21),¹ there will still be 1.5 million hectares of agricultural land 'left over'. This leaves the rural area for the most part in private hands.

The second question is how the government can provide sensible direction in order to maintain spatial cohesion and simultaneously leave room to the particular initiative. The answer is: by taking the landscape itself as the starting point. This kind of direction requires an instrument based on a thorough and nuanced knowledge of the identity of an

West-Friesland
West-Frisians develop: individual initiatives
together form landscape structures

West-Friesland
West-Friezen ontwikkelen: individuele initiatieven
maken samen landschappelijke structuren

Particulier platteland

Het Nederlandse cultuurlandschap dankt zijn rijkdom aan een eeuwenoud samenspel van collectieve dragers (de rivier, de weg, de dijk) en particuliere initiatieven (bedrijf, woning, tuin, landgoed, erf). Vrijheden, voorwaarden en technische condities verschilden per landschap, hetgeen heeft geleid tot een grote variatie in landschapstypen.

Het ruimtelijk beleid van de laatste decennia heeft de aloude vitaliteit van het landelijk gebied echter gefrustreerd. Ruimtelijke contouren en bestemmingsplannen hebben het particulier initiatief 'wegbestemd'. Contouren, die als doel hebben de ruimtelijke ontwikkelingen binnen bepaalde grenzen te concentreren, geven alleen een kwantitatieve richtlijn, bestemmingsplannen sturen alleen op functie. Hoewel dit beleid mede bedoeld is om wildgroei tegen te gaan en het platteland te 'beschermen', heeft het geresulteerd in verstedelijking, versnippering en monoculturen. Daardoor is het landschap steeds levenlozer en schraler geworden, zowel ruimtelijk als sociaal. Om het landelijk gebied nieuw leven in te blazen, is een nieuw beleid nodig dat weer meer ruimte geeft aan particulier initiatief.

Netwerk

De samenleving manifesteert zich steeds meer als netwerk waarin mensen en bedrijven zich vrijelijk bewegen om zowel stedelijke als

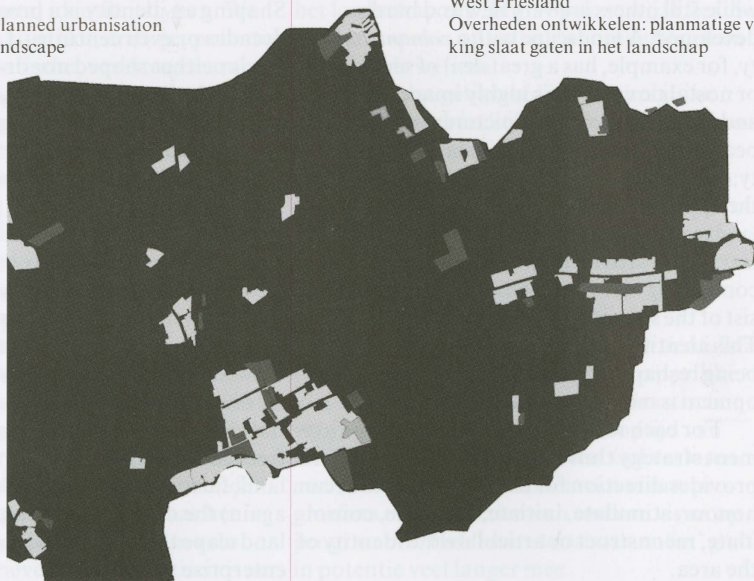
landelijke kenmerken en kwaliteiten 'te consumeren'. Ruimtelijk gezien is het onderscheid tussen stedelijk en landelijk gebied nog steeds relevant – mensen waarderen het verschil tussen 'stad' en 'platteland' – maar dit onderscheid is gebaseerd op vorm, niet op inhoud. Zowel wonen als agrarische productie bijvoorbeeld, zijn in landelijke (landgoed, landbouw) en stedelijke (torenflat, varkensflat) vorm denkbaar. Voor de praktijk van de ruimtelijke inrichting zijn twee vragen dan ook van belang.

De eerste vraag is wie ons cultuurlandschap in feite ontwikkelt en beheert. Op dit moment is twee derde van het landelijk gebied (2,3 miljoen hectare) nog in bezit van zo'n 90.000 boeren. Zij worden in hun beheerstaak bijgestaan door een groeiend aantal burgers dat zich 'op hét platteland' vestigt. Het boerenbedrijf staat in Nederland onder druk en het aantal ervan zal alleen nog maar afnemen, waardoor er veel land zal vrijkomen om te worden ingericht als publieke gebieden. Maar zelfs als alle publieke doelstellingen wordt gerealiseerd (RHS + EHS + WB21)¹, blijft er nog steeds 1,5 miljoen hectare cultuurlandschap 'over'. Het landelijk gebied blijft daarmee grotendeels in private handen.

De tweede vraag is dan hoe de overheid zinvol kan sturen voor het behoud van de ruimtelijke samenhang en tegelijkertijd ruimte kan geven aan het particulier initiatief.

¹ RHS: Recreatieve Hoofdstructuur (verdiepvoudiging van het huidige areaal tot 275.000 hectare recreatieterrein), EHS: Ecologische Hoofdstructuur (nog 125.000 hectare nieuwe natuur), WB21: Waterbeheer 21e eeuw (400.000 hectare watertechniek).

West Friesland
Authorities develop: planned urbanisation punches holes in the landscape

West Friesland
Overheden ontwikkelen: planmatige verstedelijking slaat gaten in het landschap

2 La4sale is a young agency that operates as a network of independent specialists on the front lines of spatial planning.

area – the various characteristics that together form a recognisable entity and determine the essence of a landscape.

Spatial Identity

In 2002 the La4Sale firm,² by commission of the Province of North Holland, conducted research into the rural area's spatial identity, or identities. We literally went on a search: we crisscrossed the entire province, made thousands of photographs and compared our impressions with the map. Then we made the concept of identity workable through the aspects of scale (the dimensions of a spatial pattern), dynamics (the number of spatial changes an area undergoes within a certain period, and the level to which this occurs), grain (size and type of construction, including the attached external space), building standards (architecture) and temporal depth (stratification). We were able to differentiate 31 areas with individual identities in this way. For each area we described and illustrated which structures carry the existing identity and how these manifest themselves spatially, and we inventoried the current developments that could strengthen the identity in the future.

Development Strategy

The areas are divided into a number of identity types based on their origin, age and level of development. We differentiate *natural*, *volatile*, *potential*, *designed*, *romantic*, *lost* and *amusement* identities. Some identities are settled and almost stagnant, others are lively and in full development; some are ancient and almost lost and mostly the stuff of history, while still others are very new and barely developed. A landscape with a *romantic identity*, for example, has a great deal of sentimental or nostalgic value. It is highly image-focused and is often historic and picturesque. Being beautiful and old is the mainstay of this identity; this makes *consolidating* its visual quality the appropriate strategy for development. A landscape with a *volatile identity*, on the contrary, is an area lacking a cohesive structure or compelling history, in which the patterns consist of the sum of many individual initiatives. This identity is transient and is constantly being reshaped. *Stimulating* the drive to development is most suitable in this case.

For each identity type, a specific development strategy thus has been formulated. This provides direction for developments that can honour, stimulate, initiate, continue, consolidate, reconstruct or articulate the identity of the area.

Direction

Instead of *function*, henceforth provincial authorities will 'zone' *form*. Whether a country estate houses a residential, industrial, office, hospitality, education, shopping or care function essentially makes no difference to the spatial role it plays in the landscape; what does matter is whether its external appearance is that of a country estate. In their new type of 'regional plan', provincial authorities formulate a locally centred spatial strategy based on landscape identity and from this stipulate clear spatial requirements which all developments must fulfill. Municipalities (and all other developers) can fill in their own programmes, as long as they fit within the spatial strategy. They are spared the straitjacket of contours and are given more freedom, but at the same time more requirements as to spatial appearance, structure and pace of development. Because the landscape of North Holland presents so many different identities, a suitable location for every programme can be found. Providing direction according to a function is thus no longer necessary – developers themselves look for a location where their programme fits spatially. The programme – and with it the landscape itself – remains flexible and can respond to current changes and individual desires.

Policy based on spatial identity also breaks away from the dominance of the large scale in thinking about spatial planning. Initiatives can after all also take place from the bottom up, at the very lowest of levels.

Future

Shaping an identity is a process spanning decades or even centuries. Landscape identity is neither shaped nor drastically altered in the relatively short span of a regional plan. A great deal of time is currently being wasted on the continual planning of new programmes and revisions to programme outlooks. The 'identity instrument' is potentially far more durable.

Moreover, new policy based on spatial identity once more takes the typical Dutch development tradition as its starting point and restores the balance in the interplay between government and private individuals. By once again identifying the carriers of spatial cohesion and establishing the level of freedom of action, it allows the owners of the land, farmers and citizens, to become (once again) the developers of the rural area. The landscape thus becomes primarily a private enterprise.

Het antwoord is: door het landschap zelf als uitgangspunt te nemen. Deze sturing vraagt om een instrument dat gebaseerd is op een grondige en genuanceerde kennis van de identiteit van een gebied: de verschillende kenmerken die samen een herkenbare eenheid vormen en de essentie van een landschap bepalen.

Ruimtelijke identiteit

In 2002 heeft het bureau La4Sale² in opdracht van de provincie Noord-Holland het landelijk gebied op zijn ruimtelijke identiteit(en) onderzocht. Daar zijn we letterlijk naar op zoek gegaan: we hebben de hele provincie doorkruist, duizenden foto's gemaakt en onze indrukken vergeleken met de kaart. Vervolgens hebben we het begrip identiteit werkbaar gemaakt aan de hand van de aspecten schaal (de maat van een ruimtelijk patroon), dynamiek (het aantal ruimtelijke veranderingen dat een gebied doormaakt binnen een bepaalde tijd en de mate waarin dat gebeurt), korrel (grootte en type bebouwing, inclusief de bijbehorende buitenruimte), welstand (architectuur) en 'tijdsdiepte' (historische gelaagdheid). Op deze manier konden we 31 gebieden met een eigen identiteit onderscheiden. Per gebied hebben we beschreven en verbeeld welke structuren de bestaande identiteit dragen en hoe deze zich ruimtelijk manifesteren, en hebben we geïnventariseerd welke actuele ontwikkelingen de identiteit in de toekomst kunnen versterken.

Ontwikkelingsstrategie

Op basis van hun oorsprong, leeftijd en ontwikkelingsniveau zijn de gebieden onderverdeeld in een aantal identiteitstypen. We onderscheiden natuurlijke, driftige, potentie, ontworpen, romantische, verloren en amuse-identiteit. Sommige identiteiten zijn gesetteld en bijna uitbewogen, andere zijn levendig en volop in ontwikkeling, sommige zijn stokoud en al bijna verloren en liggen voornamelijk in de historie, weer andere zijn piepjong en nauwelijks ontwikkeld. Een landschap met een *romantische identiteit* heeft bijvoorbeeld een grote sentimentele of nostalgische waarde. Het is sterk beeldgericht en is vaak historisch en pittoresk. Het mooi en oud zijn (of oud lijken) is de pijler onder deze identiteit, *consolideren* van beeldkwaliteit is daarmee ook de geëigende strategie voor ontwikkeling. Een landschap met een *driftige identiteit* daarentegen is een gebied zonder samenbindende structuur of dwingend historie waar het patroon bestaat uit de optelsom van vele individuele initiatieven. Deze identiteit is ver-

anderlijk en wordt telkens opnieuw gevormd. *Stimuleren* van ontwikkelingsdrift is hier het meest toepasselijk.

Voor elk identiteitstype is zo een eigen ontwikkelingsstrategie geformuleerd. Op deze manier worden ontwikkelingen gestuurd die de identiteit van het gebied respectievelijk kunnen eren, stimuleren, initiëren, continueren, consolideren, reconstrueren of articuleren.

Sturing

In plaats van *functie* 'bestemt' de provincie voortaan *vorm*. Of een landgoed een woon-, bedrijfs-, kantoor-, horeca-, onderwijs-, winkel- of zorgfunctie herbergt, maakt in wezen niet uit voor de ruimtelijke rol die het speelt in het landschap; wel of het uiterlijk een landgoed is. In haar nieuw type 'streekplan' formuleert de provincie een gebiedsgerichte ruimtelijke strategie gebaseerd op landschappelijke identiteit en stelt ze van daaruit duidelijke ruimtelijke voorwaarden waarbinnen alle ontwikkelingen zich moeten voegen. Gemeenten (en alle andere ontwikkelaars) kunnen hieraan hun eigen programmatische invulling geven, passend binnen die ruimtelijke strategie. Ze worden verlost van knellende contouren en krijgen meer vrijheid, maar tegelijk meer voorwaarden voor de ruimtelijke verschijningsvorm, de structuur en het tempo van ontwikkeling.

Omdat het landschap van Noord-Holland zo veel verschillende identiteiten biedt, blijkt er voor elk programma wel een geschikte plek te vinden. Sturen op functie is dan ook niet meer nodig, ontwikkelaars zoeken zelf een locatie waar hun programma ruimtelijk past. Het programma, en daarmee het landschap zelf, blijft op deze wijze flexibel en kan inspelen op actuele veranderingen en individuele wensen.

Beleid dat gebaseerd is op ruimtelijke identiteit doorbreekt bovendien de dominantie van de grootschaligheid in het denken over ruimtelijke ontwikkeling. Initiatieven kunnen dan immers ook van onderaf plaatsvinden, op het allerkleinste niveau.

Toekomst

Identiteitsvorming is een proces van tientallen of zelfs honderden jaren. Landschappelijke identiteit wordt niet gevormd of drastisch veranderd in de relatief korte looptijd van een streekplan. Er gaat nu veel tijd verloren aan het steeds weer plannen van nieuw programma en het herzien van eerdere visies op programma. Het 'identiteitsinstrument' gaat in potentie veel langer mee.

² La4sale is een jong bureau dat als netwerk van zelfstandige specialisten opereert in de frontlinie van de ruimtelijke ordening.

One Example: West Friesland

West Friesland is one of the 31 identity entities that we identified in North Holland. In brief, the profile of this area looks like this: West Friesland was an 'island' for centuries. Between the wide-open Wadden flats, the Zuiderzee and the great lakes Schermer, Beemster and Purmer, the West Frisians were safe behind their mighty ring-dike. There, from a shared collective interest, they set their own course. The ribbon-like villages, kilometres long, the original carriers of the landscape's structure, are unique in the Netherlands. They are the result of countless individual initiatives and are characterised by a high level of functional mix.

After the war, however, intensive planning leadership was imposed from the top down. Separate areas were designated for housing construction and business development, while in other areas a building moratorium was instituted. This resulted in some areas being developed to the extreme and others being brought to a halt. This created spatial differences. Three identities can now be identified: the romantic, the volatile, and the lost West Friesland.

Romantic West Friesland

Profile

In the old polders around Schagen, the Koggenland and the Polder Schellinkhout, time seems to have stopped. This is the

romantic part of West Friesland, with the villages of Kolhorn, Twisk and Schellinkhout as standard-bearers. In the open grassy landscape with narrow parcels stretching into the distance, the long ribbon-like villages are the only spatial interruption. In the villages themselves, the picture is defined by large cheese-cover farmhouses and traditional timbered construction. The atmosphere is quintessentially rural.

Identity

The area has the identity of the good life on the farm of yore. It seems copied out of the magazines *Landleven* (Farm Life) or *Seasons*. It is precisely this cliché of historic decor that makes the area attractive as an environment for newcomers from the outside to settle in.

Development

The newcomers restore the historic houses and farms and plant neat farm gardens. New houses are invariably historicising copies. Changes are not welcome; preservation is the motto. New construction embroiders on the existing imagery – a new cheese-cover farmhouse or a timbered house, in green or grey. The farmhouse can scarcely be called a suitable typology for a residential dwelling, and yet it is built here as a single-family home.

Development Strategy: Consolidation

The maintenance, restoration and further development of the picturesque are the primary objective. This entails great care with pat-

oase
63

pag
92

Romantic West Friesland: nostalgic ribbons in the emptiness

Romantisch West-Friesland: nostalgische linten in de leegte

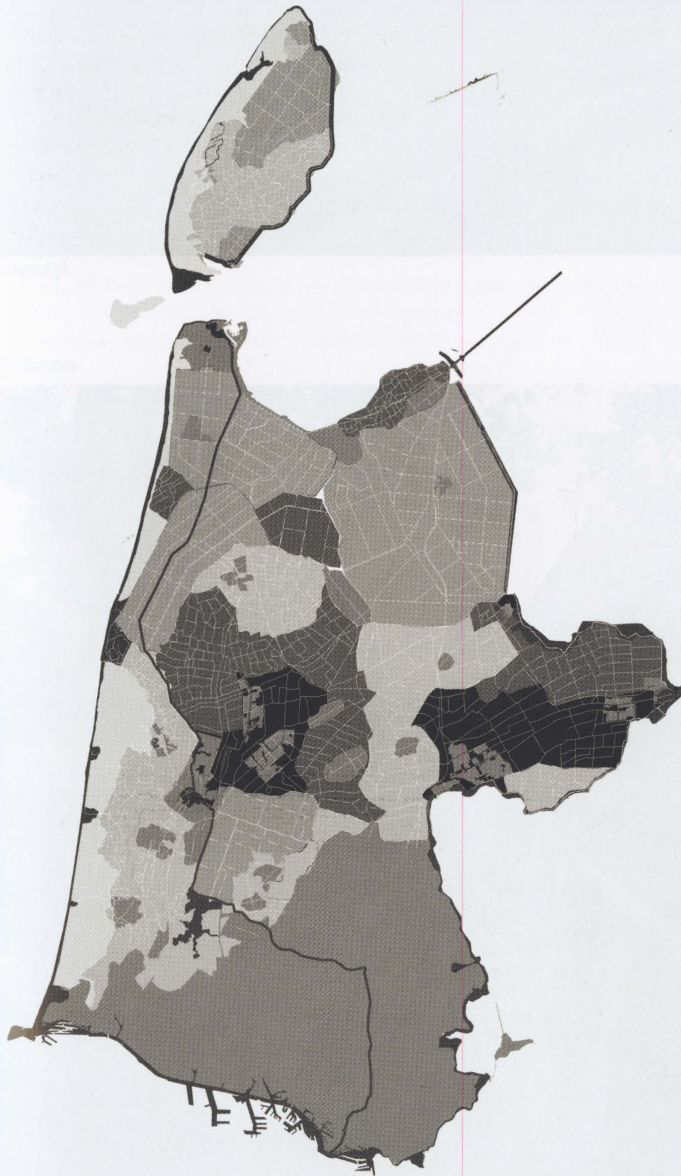
Het nieuwe beleid gebaseerd op ruimtelijke identiteit neemt bovendien de typisch Hollandse ontwikkelingstraditie van het landschap weer als uitgangspunt en herstelt de balans in het samenspel tussen overheid en particulier. Door opnieuw de dragers voor ruimtelijke samenhang te benoemen en de mate van vrijheid vast te stellen, kunnen de eigenaars van de grond, boeren en burgers, (opnieuw) dé ontwikkelaars van het landelijk gebied worden. Het landschap wordt zo weer in de eerste plaats een particuliere onderneming.

Een voorbeeld: West-Friesland

West-Friesland is een van de 31 identiteits-eenheden die we in Noord-Holland hebben onderscheiden. In het kort ziet het profiel van

dit gebied er als volgt uit: West-Friesland is eeuwenlang een 'eiland' geweest. Tussen de uitgestrekte Wadden, de Zuiderzee en de grote meren Schermer, Beemster en Purmer zaten de West-Friezen beschermd achter hun machtige ringdijk. Daar zetten ze, vanuit een gedeeld collectief belang, zelf hun koers uit. De kilometerslange lintdorpen, de oorspronkelijke structuurdragers van het landschap, zijn uniek voor Nederland. Ze zijn het resultaat van talloze individuele initiatieven en worden gekenmerkt door een hoge mate van functiemenging.

Na de oorlog vindt echter van hogerhand een sterke planmatige sturing plaats. Er worden aparte gebieden aangewezen voor woningbouw en bedrijfsontwikkeling, voor andere gebieden wordt een bouwstop ingesteld. Dit heeft ertoe geleid dat sommige

Identiteitstypen Noord-Holland Noord

Legenda

- natuurlijke identiteit: eren
- driftige identiteit: stimuleren
- potentie identiteit: initiëren
- ontworpen identiteit: continueren
- romantische identiteit: consolideren
- verloren identiteit: reconstrueren
- amuse identiteit: continueren

Identity types in northern section of North Holland

Legends

- natural identity: honour
- volatile identity: stimulate
- potential identity: initiate
- designed identity: continue
- romantic identity: consolidate
- lost identity: reconstruct
- amusement identity: continue

oase
63

pag
94

Kolhorn

Twisk

oase
63

pag
95

Langedijk

Enkhuizen

rimony; preservation plays a large role. Yet a great deal of space for development can also be found in these landscapes, but it is precisely here that the 'line between historicising laziness and innovation based on tradition' (Tracy Metz) is most thin. It is vital to strive here for innovation based on local tradition. Traditional construction (and thus not historicising) contributes to the identity. In addition, consolidation can also be recycling, the reuse of existing patrimony.

Volatile West Friesland

Profile

Volatile West Friesland consists of the areas that were designated after the war to absorb the total growth of West Friesland in a 'compact' form. Here again, the farm ribbons were originally the structural carriers of the landscape. These ribbons fused the individual initiatives into one entity. In the present situation, they can no longer absorb the growth. In the last several decades, developments were planned at the regional level and in a uniform way. Such planning did not take into account the scale of the ribbons. The ribbons are squeezed by new-build housing estates, industrial estates, sports parks, nature parks, golf courses, shopping centres, provincial roads, et cetera.

Identity

Because of the major spatial shifts, the area seems to have lost all structure: it has become volatile. The intensified provincial pro-

gramme, however, has also led to the much more volatile growth of 'individual' rural programmes. Individual orchards, bulb and fruit sheds, greenhouses and farm hangars along the roads have outgrown the ribbon and form not a romantic picture, but rather an exceptionally vital ribbon of agricultural enterprise. Volatility has become identity.

Development

There is no way back. The area is abuzz with enterprise. The many individual developments, in which the content (of the programme) is more important than the form, define the quality of the area.

Development Strategy: Stimulation

There is a demand in this area for places where entrepreneurs can grow and where experimentation can take place without aesthetic limitations. Stimulating entrepreneurial drive in these areas will allow the landscape to continually renew itself spatially. It is important, however, that these areas continue to grow in a West Frisian way: rural, initiated by the individual and with a pluriform character. A planning-based approach (housing estates, industrial estates) undermines the identity of the volatile West Friesland. The long, rural ribbons of enterprise are the new spatial carriers this part of West Friesland needs in order to shape its volatile programme.

oase
63

pag
96

Volatile West Friesland: pluriform mix of individual programmes

Driftig West-Friesland: pluriforme mix van individueel programma

gebieden extreem zijn ontwikkeld terwijl andere zijn stilgezet. Hierdoor zijn ruimtelijke verschillen ontstaan. Er zijn nu drie identiteiten te onderscheiden: het romantische, het driftige en het verloren West-Friesland. Van deze drie identiteiten gaan we nader in op het romantische en het driftige West-Friesland.

Romantisch West-Friesland

Profiel

In de oude polders rond Schagen, het Koggenland en de Polder Schellinkhout lijkt de tijd te hebben stilgestaan. Dit is het romantische deel van West-Friesland, met de dorpen Kolhorn, Twisk en Schellinkhout als vaandeldragers. In het open graslandschap met smalle opstreckende kavels zijn de langgerekte lintdorpen de enige ruimtelijke onderbreking. In de dorpen zelf wordt het beeld bepaald door grote stolpboerderijen en traditionele houtbouw. De sfeer is open en top landelijk.

Identiteit

Het gebied heeft de identiteit van het goede landleven van weleer. Het lijkt zo uit de tijdschriften *Landleven Of Seasons* te zijn gekopieerd. Het is juist dit cliché van historisch decor dat het gebied aantrekkelijk maakt als vestigingsmilieu voor nieuwkomers van buitenaf.

Ontwikkeling

De nieuwkomers restaureren de historische huizen en boerderijen en leggen keurige boerderijtuinten aan. Nieuwe huizen zijn steevast historiserende kopieën. Veranderingen zijn er niet gewenst, behoud is het motto. Nieuwe bebouwing borduurt voort op de aanwezige beeldtaal: een nieuwe stolp of een houten huis, in groen of grijs. De stolp kan men nauwelijks een toepasselijke typologie voor een woonhuis noemen, toch wordt ze hier als een gezinswoning gebouwd.

Ontwikkelingsstrategie: consolideren

Het onderhouden, herstellen en verder ontwikkelen van het pittoreske is primair doel. Dit betekent zorgvuldig omgaan met erfgoed, behoud speelt een grote rol. Toch is in deze landschappen ook veel ontwikkelingsruimte te vinden, maar juist hier geldt dat 'de scheidslijn tussen historiserende gemakzucht en innovatie gebaseerd op traditie' (Tracy Metz) erg dun is. Het is belangrijk hier te streven naar innovatie gebaseerd op de lokale traditie. Traditioneel bouwen (en dat is dus geen historiseren) draagt bij aan de identiteit. Consolideren kan daarnaast ook recycleren zijn, het hergebruik van bestaand erfgoed.

Driftig West-Friesland

Profiel

Driftig West-Friesland bestaat uit de gebieden die na de oorlog zijn aangewezen om de totale groei van West-Friesland op te vangen in een 'compacte' vorm. Ook hier waren de boerenlinten van origine de structuurdragers van het landschap. Deze linten smeadden de individuele initiatieven tot een eenheid. In de huidige situatie kunnen ze de groei niet meer opnemen. De afgelopen decennia zijn ontwikkelingen regionaal en op uniforme wijze gepland. Deze planning hield geen rekening met de schaal van de linten. De linten zijn verdrukt door nieuwbouwwijken, bedrijventerreinen, sportparken, natuurparken, golf-terreinen, winkelcentra, N-wegen, et cetera.

Identiteit

Door de sterke ruimtelijke verschuivingen lijkt het gebied geen enkele structuur meer te hebben: het is op drift geraakt. Door het geïntensiveerde provinciale programma zijn echter ook de 'eigen' rurale programma's veel driftiger gegroeid. De individuele boomgaarden, bollen- en fruitschuren, kassen en bedrijfsloodsen langs de wegen zijn het lint ontgroeid en vormen geen romantisch beeld, maar wel een bijzonder vitaal lint van agrarische bedrijvigheid. De drift is identiteit geworden.

Ontwikkeling

Er is geen weg terug. Het gebied zindert van de bedrijvigheid. De vele individuele ontwikkelingen, waarvan de (programma)inhoud belangrijker is dan de verschijningsvorm, bepalen de kwaliteit van het gebied.

Ontwikkelingsstrategie: stimuleren

Er is in dit gebied behoefte aan plekken waar ondernemers kunnen groeien en waar geëxperimenteerd kan worden zonder esthetische beperkingen. Door in deze gebieden de ondernemingszin te stimuleren, blijft het landschap zich ruimtelijk innoveren. Wel is het van belang dat deze gebieden op West-Friese wijze doorgroeien: ruraal, geïnitieerd door het individu en met een pluriform karakter. Planmatige aanpak (woonwijken, bedrijfsterreinen) ondergraaft de identiteit van het driftige West-Friesland. De lange, rurale bedrijvigheidslinten zijn de nieuwe ruimtelijke dragers die dit deel van West-Friesland nodig heeft om zijn driftige programma vorm te geven.